

Udgiftstyring i staten og kommunerne

»Milliardoverskridelser på statsbudgettet« var overskriften på en artikel af cheføkonom Søren Høgenhaven, som blev bragt i Danske Kommuner nr. 10. Artiklen er udformet i et ret aggressivt og polemisk tonefald, som ikke er sædvanligt for dialoger i den offentlige sektor.

Jeg skal ikke tage denne tråd op, men blot knytte nogle faktuelle bemærkninger til Høgenhavens artikel.

Det er rigtigt, at statens budgetterede udgifter i 1989 blev overskredet. Det fremgår tydeligt at det materiale, som finansministeren har fremlagt for Folketinget.

Men inden der drages for vidtgående konklusioner heraf, er der grund til at se lidt nøjere på tallene.

De offentlige udgifter falder i to hovedgrupper.

* De budgetstyrede udgifter.

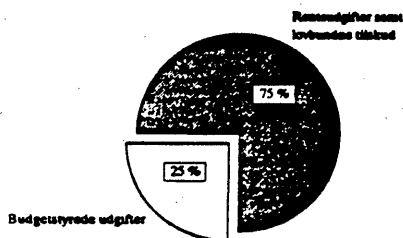
* De lovbundne udgifter.

Statens budgetoverskridelse i 1989 vedrører alene de lovbundne udgifter. På det bevillingsstyrede område er budgetterne overholdt, ligesom det også var tilfældet i 1987 og 1988.

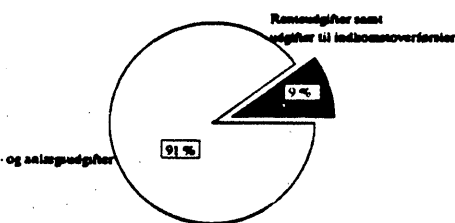
Der er meget stor forskel på strukturen på statens og kommunernes budgetter. Statens budget er altovervejende et »overførselsbudget« domineret af store lovbundne udgifter. Tyngden i kommunernes budget ligger derimod på driftsopgaverne.

Primærkommunernes nettoudgifter til lovbundne tilskud (indkomstoverførsler til personer) og renter udgør ca. 9 pct. af udgifterne i 1989, men statens udgifter til lovbundne tilskud og renter udgør ca. 75 pct.

Nettoudgifter 1989 i staten

Nettoudgifter 1989 i kommunerne

Sagt på en anden måde – i kommunerne er det mere end 90 pct. af udgifterne, som kan styres direkte på budgettet. Den tilsvarende andel i staten er knap 25 pct.

Disse tal afspejler den arbejdsdeling mellem stat og kommuner, som er et resultat af 70'ernes og 80'ernes kommunale reformer. Staten har således ansvaret for langt de fleste lovbundne områder, mens kommunernes opgaver i det væsentligste er af driftsmæssig karakter. Det er en ganske naturlig konsekvens af denne arbejds-

deling i den offentlige sektor, at statens budget vil udvise større udsving fra år til år end kommunernes budget. Det er netop en af de væsentlige grunde til, at arbejdsdelingen er blevet, som den er.

De lovbundne udgifter er ofte vanskelige at budgettere. Det er f.eks. vanskeligt på forhånd at vide, hvor mange personer som kommunerne tildeler førtidspension, hvor mange der vil gå på efterløn, hvorledes sygefraværet vil udvikle sig osv.